

20. Teknologiapoliitikka

24. Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille ehdotetaan nettomäärärahaa 1 770 000 euroa.

Selvitysosa: Kuluttajatutkimuskeskus tuottaa ja välittää tutkimustietoa, jonka avulla voidaan edistää kuluttajien ja kotitalouksien hyvinvointia ja vaikutusmahdollisuuksia, vahvistaa kuluttajien ja elinkeinoelämän yhteistyötä, edistää käyttäjälähtöisen teknologian kehitystä sekä talouden kestäväää ja kansallista kilpailukykyä edistävää kehitystä.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen kauppa- ja teollisuusministeriö on alustavasti asettanut Kuluttajatutkimuskeskukselle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2003:

Vaikuttavuustavoitteet:

Kuluttajatutkimuskeskus tukee tutkimuksen ja tietopalvelun avulla kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan teknologia-, kuluttaja- ja kilpailupoliittista päätöksentekoa ja osallistuu kansallisen kuluttajapoliittisen ohjelman toteutukseen. Myös muiden hallinnonalojen ja viranomaisten käyttöön tuotetaan tutkimustietoa kuluttajien toimintatavoista ja käsityksistä tuotteiden ja palveluiden laadusta.

Toiminnalliset tavoitteet:

Kuluttajatutkimuskeskuksen ydinosaamista vahvistetaan siten, että tutkimuskeskus on kansallisesti kilpailukykyinen ja kehittyä kansainvälisesti tunnetuksi tutkimuslaitokseksi. Tutkimustietoa tuotetaan seuraavilta painopistealueilta:

- uudet markkinat ja käyttäjätarpeet
- kotitalouksille suunnattujen julkisten ja yksityisten palvelujen kehittäminen
- hintaerot ja kilpailullisuus markkinoilla
- kuluttajat muuttuvassa elintarviketaloudessa
- kotitalouksien toimintatapojen muutokset

Tutkimuskeskuksen tietopalvelu edistää kansallisen kuluttajatutkimuksen hyödyntämistä sekä sähköisen palvelutuotannon avulla että tutkimustiedosta jalostetuilla uusilla tietotuotteilla.

Tutkimuskeskuksen strategian uudistamista jatketaan laatimalla henkilöstöpoliittinen ohjelma sekä kehittämällä sisäisiä toimintaprosesseja.

Menojen ja tulojen erittely

	euro
Bruttomenot	2 635 500
Maksullisen toiminnan erillismenot	8 000
(– palkkaukset	6 400
– vuokrat	800
– muut kulutusmenot	800
– investoinnit	-)
Muut toimintamenot	2 627 500
(– palkkaukset	1 653 500
– vuokrat	250 000
– muut kulutusmenot	674 000
– investoinnit	50 000)
Bruttotulot	865 500
Maksullisen toiminnan tulot	10 000
– julkisoikeudelliset suoritteet	-
– muut suoritteet	10 000
Muut tulot (yhteishankkeet)	855 500
Nettomenot	1 770 000

2003 talousarvio	1 770 000 euroa
2002 talousarvio	1 765 000 euroa
2001 tilinpäätös	1 714 508 euroa (10 194 000 mk)

Henkilötyövuosien määrä yhteensä 43 htv.

TIIVISTELMÄMUISTIO

32.20.24 Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille ehdotetaan nettomäärärahaa 1 770 000 euroa. Vuoden 2002 määräraha on 1 765 000 euroa. Vuodelta 2001 siirtyi vuodelle 2002 määrärahaa 728 500 euroa. Vuodelle 2003 arvioidaan siirtyvän määrärahaa 448 000 euroa, josta vuoden 2003 rahoitukseen arvioidaan käytettävän 268 500 euroa.

Siirtomäärärahan suuruuden perusteluina esitetään:

- monivuotisten tutkimushankkeiden rahoituspohjan ja projektitutkijoiden palkkauksen jatkuvuuden turvaaminen uusien rahoitusneuvottelujen ajalle
- määräaikaisen tutkimusjohtajan palkkaukseen
- määräaikaisena työsopimussuhteisena palkatun taloussuunnittelijan palkkaus vuodelle 2003
- siirtomäärärahan varaaminen uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon osarahoitukseksi.

Määrärahan käytön muutokset vuonna 2003 verrattuna vuoteen 2002

	euro
TA 2002	1 765 000
Siirrot muilta momenteilta	-
Siirrot muille momenteille	-
Muut muutokset	5 000
TA-esitys (KTM) 2003	1 770 000

Nettomäärärahaan ehdotetaan vuodelle 2003 lisäystä 5 000 euroa. Tutkimuskeskuksella on välttämätön tarve lisätalousarvioon, jotta tulevista tulopoliittisesta ratkaisusta aiheutuvat korotukset voitaisiin palkkoihin tehdä. Esitetty 5 000 euron määräraha kattaa arvioiduista palkkausmenoista 0,3 %.

Uuden palkkausjärjestelmän edellyttämä lisärahoitusta ei ole sisällytetty 2003 esitykseen.

Toimintamomentilta palkattavien henkilötyövuosien määrä

	2000 toteutunut	2001 toteutunut	2002 arvio	2003 arvio
Henkilötyövuodet	38	38	43	43
josta maksullisen toiminnan osuus *)	1	-	-	-

* ei sisällä yhteisrahoitteisten hankkeiden henkilötyövuosia

Kuluttajatutkimuskeskuksen tulostavoitteet ja resurssit 2003

Tulostavoitteet 2003

Kuluttajatutkimuskeskuksen ydinosamista vahvistetaan hyväksytyyn vision mukaisesti niin, että tutkimuskeskus on kansallisesti kilpailukykyinen ja kehittyy kansainvälisesti tunnustetuksi tutkimuslaitokseksi omalla osaamisalueellaan. Tämän saavuttaminen edellyttää vahvaa panostamista tutkimuksen kehittämiseen, tutkijoiden jatkokoulutukseen sekä muun henkilöstön koulutukseen. Tutkimuskeskuksen tietopalvelua kehitetään niin, että se välittää entistä paremmin ja nopeammin Suomessa kaikkiaan tuotettua, kulutusta käsittelevää tietoa ja palvelee joustavasti asiakkaiden erilaisia tiedontarpeita.

Kuluttajatutkimuskeskus on valtion nettobudjetoitu sektoritutkimuslaitos, jonka toiminta palvelee kauppa- ja teollisuusministeriön teknologia-, kuluttaja- ja kilpailupoliittista päätöksentekoa samoin kuin muiden hallinnonalojen kulutusta koskevan tutkimustiedon tarpeita. Tutkimuskeskus osallistuu kuluttajapoliittisen ohjelman toteutukseen ja tuottaa tutkimustietoa kulutusta koskevan päätöksenteon tueksi kansallisilla ja kansainvälisillä foorumeilla.

Tutkimuskeskuksen pysyvinä osaamisen alueina ovat:

- kotitalouksien toiminta ja kuluttajien käyttäytyminen
- kulutustavaroiden ja palvelusten laatu
- markkinoiden toimivuus

Vuoden 2003 tutkimustoiminnassa keskitytään seuraaviin teemoihin:

- uudet markkinat ja käyttäjätarpeet
 - tutkitaan tietotekniikan käyttäjien ja tuottajien välistä suhdetta tavoitteena edistää kuluttajalähtöisen tietoyhteiskunnan kehittämistä
- kotitalouksille suunnattujen julkisten ja yksityisten palvelujen kehittäminen
 - tutkitaan palvelujen merkitystä, laatua ja hinnoittelua kotitalouksien näkökulmasta
 - tutkitaan palvelutarjonnan kehittämismahdollisuuksia vastaamaan kotitalouksien muuttuvia tarpeita
- hintaerot ja kilpailullisuus markkinoilla
 - tarkastellaan tuotteiden ja palveluiden hintaeroja ja syitä niihin sekä alueellisesti että eri maiden välillä
 - tutkitaan Euron vaikutusta markkinoilla
- kuluttajat muuttuvassa elintarviketaloudessa
 - tarkastellaan elintarviketalouden kansainvälistymisen, uusien teknologioiden ja tuotekehityksen vaikutuksia kuluttajien laatuodotuksiin, riskikäsitteisiin ja luottamuksen muotoutumiseen
- kotitalouksien toimintatapojen muutokset
 - käynnistetään kotitalouspalveluiden vaihtoehtoista tuottamista koskeva tutkimusohjelma
 - selvitetään nuorten kuluttajien velkaantumista

Tietopalvelu edistää kansallisen kuluttajatutkimuksen tulosten hyödyntämistä keinoina sähköinen tietopalvelu sekä KTK:n uudet tietotuotteet.

Tutkimuskeskuksen johtamisessa ja muussa kehittämisessä jatketaan vuosien 2000-2001 aikana käynnistetyn visio- ja strategiатыön toimeenpanoa:

- henkilöstöpoliittinen strategia ja –ohjelma laaditaan hyödyntäen työtyytyväisyyskyselyiden ja henkilöstötilinpäätöksen tuloksia. Uusi palkkausjärjestelmä otetaan käyttöön ja henkilöstölle tarjotaan edelleen koulutusta.

– prosesseja ja toimintatapoja uudistetaan kehittämällä yleishallintoa ja tutkimuksen tukipalveluita sekä viemällä tietohallintostrategian mukaisia kehittämishankkeita eteenpäin

Talous ja henkilöstö 2003

Toimintamenoiksi arvioidaan 2 635 500 euroa, josta budjettirahoituksen osuus on 1 770 000 euroa (67 %) ja tulo-rahoitus 865 500 euroa (33 %). Lisäksi rahoitukseen käytetään edellisen vuoden siirtomäärärahaa 268 500 euroa.

Tuloista suurin osa (99 %) arvioidaan kertyväksi yhteishankerahoituksesta ja vain 10 000 euroa (1 %) maksullisesta toiminnasta (muu tutkimusrahoitus ja julkaisujen myynti). Rahoitusstrategiassa painottuu yhteishankerahoitteisuus maksulliseen toimintaan verrattuna selvästi vahvemmin kuin esimerkiksi vuosina 1999-2000. Suunta on tutkimuskeskuksen tutkimuspoliittisen ohjelman mukainen.

Taloudellisuus, tuottavuus ja kustannusten kehittyminen 2003

Taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteita ei ole asetettu aiempina vuosina eikä myöskään vuodelle 2003.

Maksullisen toiminnan tunnuslukutaulukkoa ja kustannusvastaavuuslaskelmia ei esitetä maksullisen toiminnan vähyydestä johtuen.

Kustannusten kehitystä voidaan tarkastella tilinpäätöksissä 2000 ja 2001 esitettyjen laskelmien valossa. Ne ovat ajankäytön seurantajärjestelmän puutteen vuoksi kuitenkin suuntaa-antavia. Vuoden 2002 alusta on otettu käyttöön ajankäytön seurantajärjestelmä ja sen tuottaman tiedon pohjalta voidaan jatkossa tarkastella tarkemmin kustannusten sisäistä jakautumista.

Ydintehtäväalueiden kustannukset 1999-2001

Kustannukset	Tutkimus			Tietopalvelu		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Erilliskustannukset	5 164 957	6 296 733	7 499 658	1 372 641	1 399 355	1 625 177
Osuus yleis-kustannuksista.	4 012 348	4 294 706	4 436 069	911 101	875 460	830 724
Kokonaiskustannukset	9 177 305	10 591 439	11 935 727	2 283 742	2 274 815	2 455 901
% KTK:n kokonais-kustannuksista	80,1 %	82,3 %	82,9 %	19,9 %	17,7 %	17,1 %

Tehtäväalueiden kokonaiskustannuksissa on vuosina 1999-2001 tapahtunut muutos, jossa tutkimustoiminnan osuus tutkimuskeskuksen kokonaiskustannuksista on kasvussa ja tietopalvelun pienentymässä. Vuoden 2002 osalta on oletettavaa, että suunta vahvistuu edelleen, koska tuolloin laskelmiin saadaan nykyistä paremmin näkyviin tietopalvelun tutkimukselle tuottamat sisäiset palvelut. Tässä laskelmassa nämä tutkimuksen tukipalvelut ovat vielä tietopalvelun kustannuksina.

Yleiskustannusten (tietohallinto, yleishallinto, johto ja kehittäminen sekä yleiset toimintamenot) osuus tutkimuskeskuksen kokonaiskustannuksista on pienentynyt vuosina 1999-2001 seuraavasti:

Yleiskustannusten osuus kokonaiskustannuksista vuosina 1999-2001

	1999	2000	2001
yleiskustannukset % kokonaiskustannuksista	43,0 %	40,2 %	36,6 %

Yleiskustannusten osuus kokonaiskustannuksista tulee pelkästään laskennallisista syistä pienenemään seuraavina vuosina, koska myös hallinnon menoihin on edellisvuosina kirjautunut tutkimuksen erilliskustannuksiin kuuluvia eriä, mm. aineistojen käsittelyä ja muita tutkimuksen tukipalveluita. Yleiskustannukset eivät sisällä Kuluttajaviraston tutkimuskeskukselle tuottamien hallintopalveluiden kustannuksia.

Henkilötyöpanosten käyttö ydintoiminnoille (tutkimus ja tietopalvelu) sekä hallintoon esitetään seuraavassa taulukossa tilinpäätöstietojen valossa vuosilta 1999-2001.

Kuluttajatutkimuskeskuksen henkilötyöpanokset (htv) tehtäväalueittain 1999-2001.

tehtäväalue	1999		2000		2001	
	htv	%	htv	%	htv	%
tutkimus	22,9	66,2	26,0	68,8	26,7	71,0
tietopalvelu	5,2	15,0	5,3	14,0	5,0	13,3
tietohallinto, yleishallinto ja johto ja kehittäminen	6,5	18,8	6,5	17,2	5,9	15,7
yhteensä	34,6	100	37,8	100	37,6	100

Henkilötyöpanoksista 71 % on käytetty vuonna 2001 tutkimukseen. Suhteellinen osuus kokonaispanoksesta on vuodesta 1999 lähtien ollut kasvussa. Vastaavasti hallinnollisiin tehtäviin henkilötyöpanoksien käyttö on edellisvuosista vähentynyt. Suunta näkyi jo edellä yleiskustannusten tarkastelussa.